

บทที่ 4

กฎหมายภายในของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามพัฒนา ผลิต สะสม และใช้อาวุธเคมี และว่าด้วยการทำลายอาวุธเหล่านี้ ค.ศ. 1993

จากการศึกษาถึงการเตรียมการของประเทศไทยในบทที่ผ่านมา ทำให้เราได้ทราบว่าประเทศไทยได้มีการเตรียมการทางด้านนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลที่ประเทศไทยจะได้รับจากการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามพัฒนา ผลิต สะสม และใช้อาวุธเคมี และว่าด้วยการทำลายอาวุธเหล่านี้ ค.ศ. 1993 ซึ่งเมื่อพิจารณาจากมุมมองของผลกระทบต่างๆ จากการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาแล้วทำให้ทราบว่ามีความหมายภายในของไทยหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาฉบับดังกล่าว ซึ่งในมีมาตรการต่างๆ ทางกฎหมายและทางปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

4.1 กฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องกับอาวุธเคมีในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี

ประเทศไทยมีกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีหลายฉบับด้วยกัน ซึ่งมาตรการตามกฎหมายภายในของไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาวุธเคมีตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีนั้นแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ กฎหมายที่เกี่ยวกับเอกชน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการ ซึ่งกฎหมายแต่ละส่วนจะมีดังต่อไปนี้

4.1.1 กฎหมายที่เกี่ยวกับอาวุธเคมี

เมื่อพิจารณา “อาวุธเคมี” ตามนิยามที่ระบุไว้ในอนุสัญญาซึ่งได้กล่าวถึงในบทที่ 2 แล้วจะเห็นได้ว่ากฎหมายภายในของไทยที่มีการให้ความหมายที่ใกล้เคียงกับนิยามของอาวุธเคมีตามอนุสัญญาฯ ได้แก่

พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530 ซึ่งได้ให้นิยามคำว่า “ยุทธภัณฑ์” หมายความว่า อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สารเคมี สารชีวะ สารรังสี หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงคราม และมีการให้อำนาจแก่รัฐมนตรีในการกำหนดว่าสิ่งใดบ้างเป็นยุทธภัณฑ์¹ และพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ได้ให้นิยามคำว่า “วัตถุอันตราย” หมายความว่า วัตถุดังต่อไปนี้

- (1) วัตถุระเบิดได้
- (2) วัตถุไวไฟ

¹พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530. มาตรา 7.

ไม่มีการนิยามคำว่า “อาวุธเคมี” เอาไว้ว่าหมายถึงอะไร แต่ได้กำหนดให้สามารถตีความตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี⁴

(2) สาธารณรัฐเชค ได้ประกาศใช้กฎหมาย คือ Act No. 19/1997 Coll. (amended by Act No. 249/2000 Coll.)⁵ ส่วนนิยามที่ใช้ใน Act No. 19/1997 Coll. ของสาธารณรัฐเชคสอดคล้องตามนิยามที่ใช้ในอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี โดยอาศัยอำนาจจาก Act No. 19/1997 Coll. ได้มีการออกคำสั่งที่ No. 50/1997 Coll. ซึ่งจะระบุรายการสารเคมีที่ได้ระบุไว้ตามภาคผนวกว่าด้วยรายการสารเคมีของอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี

(3) ประเทศญี่ปุ่น ได้ประกาศใช้ The Act on the Prohibition of Chemical Weapons and the Regulation of Specified Chemical 1995 หรือ (Chemical Weapons Act) สำหรับนิยาม “อาวุธเคมี” (Chemical Weapons) ตามพระราชบัญญัติห้ามอาวุธเคมีของประเทศญี่ปุ่นมีข้อสังเกต 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก อาวุธเคมีหมายถึงเฉพาะ กระสุน จรวด หรืออาวุธชนิดอื่นๆ ซึ่งบรรจุสารเคมีพิษ (toxic chemicals) หรือสารเคมีอื่นๆ ที่เทียบเท่าสารเคมีพิษ (other chemicals with equivalent toxicity)⁶ เท่านั้น ประการที่สอง “อาวุธเคมี” ที่ระบุไว้ในกฎหมายฉบับนี้หมายถึง สารเคมีพิษ และสารเคมีอื่นๆ ที่เทียบเท่าสารเคมีพิษเท่านั้น โดยไม่รวมถึงสารที่ใช้ผลิตสารเคมีพิษ (precursor) ไม่รวมถึงสารเคมีตามรายการที่ 1 ของอนุสัญญาแต่หากมีเจตนาในการผลิตตามที่ระบุ

⁴ Chemical Weapons Convention Act 1995, c. 25 of Canada

2. (2) Unless the context otherwise requires, all words and expressions used in this Act have the same meaning as in the Convention.

Convention provisions prevail where inconsistency.

⁵ OPCW, National Implementation of the Chemical Weapons Convention in the Czech Republic , CWC First Review Conference April 28- May 9, 2003 [Online]. Available from :<http://www.opcw.org.html>. [June,2003].

⁶ The Act on the Prohibition of Chemical Weapons and the Regulation of Specified Chemical 1995.

Article 2, para. 2 For the purpose of this Act “Chemical Weapons” mean shell, rockets, or other weapons provided for by a Cabinet Order which are filled with toxic chemicals or other chemicals with equivalent toxicity, including those filled with other chemicals which cause chemical change therein to form toxic chemicals or other chemicals with equivalent toxicity.

ราชบัญญัติระบุไว้ก็ต้องห้าม จะเห็นได้ว่านิยามตามพระราชบัญญัติห้ามอาวุธเคมีของญี่ปุ่นแคบกว่า นิยามตามอนุสัญญา⁷

4.1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการผลิต

ในการควบคุมการผลิตอาวุธเคมีนั้นมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

(1) พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530

กฎหมายฉบับนี้มีข้อกำหนดในการควบคุมการผลิตยุทธภัณฑ์ โดยตามมาตรา 15 กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดผลิตยุทธภัณฑ์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากปลัดกระทรวงกลาโหม⁸ นอกจากนี้พระราชบัญญัตินี้ยังมีการควบคุมการขออนุญาตและการออกใบอนุญาตผลิต ดังนั้นผู้ใดจะผลิต หรือมีอาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สารเคมี สารชีวะ สารรังสี หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาต ข้อกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับพันธกรณีตามข้อ 1 ของอนุสัญญาฯ ที่กำหนด ห้ามรัฐภาคีทำการผลิตอาวุธเคมี และช่วยเหลือ ส่งเสริม หรือจูงใจ โดยวิธีใดก็ตามให้ผู้อื่นกระทำการที่ห้ามนี้

(2) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

เป็นกฎหมายที่มีขึ้นเพื่อควบคุมการผลิตวัตถุอันตรายที่เป็นสารเคมีพิษหรือสารที่ใช้ในการผลิตสารเคมีพิษต่าง ๆ พระราชบัญญัตินี้ได้แบ่งชนิดของวัตถุอันตรายตามความจำเป็นแก่การควบคุมออกเป็น 4 ชนิด⁹ โดยวัตถุอันตรายที่ต้องห้าม คือ วัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ได้แก่ วัตถุอันตรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือ การมีไว้ในครอบครองต้องได้รับอนุญาต และ วัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ได้แก่ วัตถุอันตรายที่ห้ามมิให้มีการผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง

⁷ Masahiko Asada, "National implementation of the chemical weapons convention in Japan," *Japanese Annual of International Law* No. 39-40 (1996-1997): 19-49.

⁸ พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530, มาตรา 15.

⁹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 18.

(3) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการกำกับ และดูแลโรงงาน และบทลงโทษในกรณีฝ่าฝืน โดยให้รัฐมนตรีโดยอนุมนตรีคณะรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดจำนวนและขนาดของโรงงาน กำหนดชนิดคุณภาพ อัตราส่วนของวัตถุดิบ แหล่งกำเนิดของวัตถุดิบและปัจจัยหรือชนิดของพลังงานที่จะนำมาใช้หรือผลิตในโรงงาน และกำหนดชนิดหรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมความมั่นคง ความปลอดภัยของประเทศหรือของสาธารณชน¹⁰ หากบุคคลใดฝ่าฝืนต่อบทบัญญัตินี้จะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹¹

ในการควบคุมการผลิตอาวุธเคมีนั้น อนุสัญญาห้ามรัฐภาคีผลิตอาวุธเคมี หรือช่วยเหลือ ส่งเสริมหรือจูงใจไม่ว่าโดยวิธีการใดก็ตามให้ผู้อื่นผลิตอาวุธเคมี นอกจากนี้รัฐภาคีจะต้องทำลายสถานที่ผลิตอาวุธเคมีทั้งหมดที่ตนเป็นเจ้าของหรือครอบครอง

ข้อสังเกต

เมื่อพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมการผลิตตามพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530, พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 แล้วจะเห็นได้ว่ากฎหมายภายในของไทยในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมการผลิตอาวุธเคมีตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีนั้นแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ กฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมอาวุธเคมีของภาคเอกชน และกฎหมายที่ควบคุมเกี่ยวกับส่วนราชการ ซึ่งทำให้มีข้อสังเกต กล่าวคือ พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับเฉพาะกับเอกชนเท่านั้น โดยมีข้อยกเว้นไม่ใช้กับยุทธภัณฑ์ของหน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศซึ่งได้แก่ ยุทธภัณฑ์ของราชการทหารหรือตำรวจ, ยุทธภัณฑ์ของส่วนราชการ องค์กรของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือสภากาชาดไทย เป็นต้น การที่มีข้อยกเว้นเช่นนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ เช่น อาจมีเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนอาศัยข้อยกเว้นตามกฎหมายนี้ในการกระทำความผิดได้

¹⁰ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535, มาตรา 32.

¹¹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 50.

4.1.3 กฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมการนำเข้า และส่งออก

ในการควบคุมควบคุมการนำเข้า และส่งออกซึ่งอาวุธเคมี มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

(1) พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530

มีข้อกำหนดเพื่อควบคุมการนำเข้าซึ่งยุทธภัณฑ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงคราม นอกจากนี้ พระราชบัญญัตินี้มีการควบคุมการขออนุญาตและการออกใบอนุญาตสั่งเข้ามา หรือใบอนุญาตนำเข้า ซึ่งตามมาตรา 15 บัญญัติห้ามบุคคลสั่งเข้ามา นำเข้า ซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากปลัดกระทรวงกลาโหม¹² ดังนั้นผู้ใดจะสั่งเข้ามา นำเข้า อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สารเคมี สารชีวะ สารรังสี หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากปลัดกระทรวงกลาโหม

(2) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535

ในการควบคุมการนำเข้า หรือส่งออกวัตถุอันตรายที่เป็นสารเคมีพิษหรือสารที่ใช้ในการผลิตสารเคมีพิษต่าง ๆ โดยการนำเข้า การส่งออก วัตถุอันตรายชนิดที่ 3 จะต้องได้รับอนุญาต ส่วนวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ห้ามมิให้มีการนำเข้า หรือการส่งออกแต่อย่างใด ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 ซึ่งได้แบ่งชนิดของวัตถุอันตรายตามความจำเป็นแก่การควบคุม

(3) พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2495 และพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2495 เป็นกฎหมายว่าด้วย การควบคุมการส่งออก หรือส่งผ่านอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงครามไปนอกราชอาณาจักรยังประเทศอื่นหรือที่ซึ่งห้ามไว้¹³ ส่วนพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2535 กล่าวถึงการห้ามส่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามออกป็นอกราช

¹²เรื่องเดียวกัน, มาตรา 15.

¹³พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2495, มาตรา 3.

อาณาจักร เว้นแต่จะได้รับการร้องขอจากรัฐบาลต่างประเทศหรือได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม โดยมีบัญชีแนบท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดชนิดของอาวุธยุทธโปกรณ์ต่างๆ ที่ควบคุม รวมถึงเครื่องปล่อยสารเคมีและชีวะทางทหารและสารเคมีต่างๆ นอกจากนี้ยังกำหนดบทลงโทษทางอาญาไว้สำหรับผู้ฝ่าฝืนพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้โดยกำหนดไว้ใน มาตรา 6 หากผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัตินี้มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้นหากบุคคลใดทำการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2495 และพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2535 ซึ่งถือว่าเป็นการละเมิดต่อพันธกรณีอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีด้วยจะต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนด

ในส่วนที่เกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออกอาวุธเคมี อนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีห้ามรัฐภาคีโอนอาวุธเคมีให้ผู้อื่นผู้ใดไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม และจะต้องไม่ช่วยเหลือ ส่งเสริม หรือจูงใจโดยวิธีใดก็ตามเพื่อให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกอาวุธเคมีหรือการโยกย้ายอาวุธเคมี

ข้อสังเกต

เมื่อพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมการนำเข้าและส่งออกตามพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530, พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2495 และพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2535 จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ที่เกี่ยวกับการควบคุมการนำเข้าและส่งออกใช้บังคับเฉพาะกับเอกชนเท่านั้น โดยมีข้อยกเว้นไม่ใช้กับยุทธภัณฑ์ของหน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศดังเช่นการควบคุมการผลิตดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

4.1.4 กฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมการมีไว้ในความครอบครอง

กฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมการมีอาวุธเคมีไว้ในความครอบครองได้แก่

(1) พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530

มีข้อกำหนดเพื่อควบคุมการมียุทธภัณฑ์ไว้ในความครอบครอง หรือมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงคราม ดังนั้นผู้ใดมีอาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สาร

เคมี สารชีวะ สารรังสี หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากปลัดกระทรวงกลาโหม¹⁴

นอกจากมีข้อกำหนดเพื่อควบคุมการมียุทธภัณฑ์ไว้ในความครอบครองแล้ว ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตมียุทธภัณฑ์ตามมาตรา 15 ข้างต้น จะต้องแจ้งสถานที่เก็บยุทธภัณฑ์เหล่านั้นให้แก่ปลัดกระทรวงกลาโหมพิจารณาตามมาตรา 19 ซึ่งกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตส่งเข้ามาหรือผู้รับใบอนุญาตผลิตต้องแจ้งสถานที่เก็บให้ปลัดกระทรวงกลาโหมพิจารณาก่อน ถ้าปลัดกระทรวงกลาโหมเห็นว่าสถานที่นั้นไม่เหมาะสมในการเก็บยุทธภัณฑ์ จะสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตนำยุทธภัณฑ์ไปเก็บไว้ ณ สถานที่อื่นใดภายในเวลาที่กำหนดก็ได้¹⁵ ต่อไป

(2) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 เป็นกฎหมายที่มีขึ้นเพื่อควบคุมการมีไว้ในความครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายที่เป็นสารเคมีพิษหรือสารที่ใช้ในการผลิตสารเคมีพิษต่าง ๆ โดยเมื่อพิจารณาเทียบเคียงสารเคมีพิษและสารที่ใช้ผลิตสารเคมีพิษตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีกับวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้ว ปรากฏว่าวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 และชนิดที่ 4 โดยอันตรายชนิดที่ 3 การมีไว้ในครอบครองต้องได้รับอนุญาต และวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ซึ่งห้ามมีไว้ในความครอบครอง

เรื่องการครอบครองอาวุธเคมีนั้น อนุสัญญาห้ามรัฐภาคีสะสม หรือกักเก็บอาวุธเคมี นอกจากนี้ยังห้ามช่วยเหลือ ส่งเสริม หรือจูงใจโดยวิธีใดก็ตามให้ผู้ใดมีอาวุธเคมีไว้ในความครอบครอง

4.1.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่เป็นความลับ

ในการคุ้มครองข้อมูลที่เป็นความลับนั้นเป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พ.ศ. 2483 ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสถานที่ต่างๆ ซึ่งสถานที่เหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศโดยถือว่าเป็นความลับ พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้นิยามเป็นคำว่า “ที่สงวน” เอาไว้ว่าหมายความถึง โรงงานทำอาวุธหรือยุทธภัณฑ์ คลังอาวุธยุทธภัณฑ์ รวมทั้งสถานที่ใด ๆ ซึ่งใช้ในการสร้างหรือซ่อมแซมเรือรบหรืออาวุธยุทธภัณฑ์ หรือวัตถุใด ๆ สำหรับใช้

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 15.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 19.

ในการสงคราม¹⁶ หากบุคคลใดจะเข้าไปข้องเกี่ยวกับที่สงวนโดยไม่ได้รับอนุญาตต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนด¹⁷ ดังนั้นการเข้าไปข้องเกี่ยวกับโรงงานทำอาวุธหรือยุทธภัณฑ์ คลังอาวุธยุทธภัณฑ์ รวมทั้งสถานที่ใด ๆ ซึ่งใช้ในการสร้างหรือซ่อมแซมเรือรบหรืออาวุธยุทธภัณฑ์ หรือวัตถุใด ๆ สำหรับใช้ในการสงครามถือเป็นสิ่งต้องห้าม เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจเท่านั้น¹⁸ บทบัญญัติแห่งมาตรา 4 มิให้ใช้บังคับแก่บุคคลซึ่งกระทำการ โดยได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีหรือบุคคลที่รัฐมนตรีมอบหมาย

พระราชบัญญัติฉบับนี้จะใช้เป็นมาตรการรองรับการจัดการข้อสนเทศที่เป็นความลับที่ได้รับจากองค์กร ซึ่งอนุสัญญาฯ กำหนดให้รัฐภาคีจะต้องปฏิบัติต่อข้อสนเทศและข้อมูลที่ตนได้รับจากองค์กร โดยถือเป็นความลับและจะต้องให้มีการจัดการเป็นพิเศษกับข้อมูลเหล่านี้โดยจัดการตามระดับของความลับที่กำหนดไว้หากมีการร้องขอรัฐภาคีต้องให้รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการกับข้อสนเทศที่ทางองค์กรส่งมาให้¹⁹

หากประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี จะต้องมีการปฏิบัติตามพันธกรณีต่างที่กำหนดไว้ตามอนุสัญญาฯ และพันธะหนึ่งที่สำคัญได้แก่ การเตรียมการรับการตรวจพิสูจน์ยืนยัน ณ สถานที่ (on-site inspection) ซึ่งคณะผู้ตรวจ (Inspection Team) ขององค์กรห้ามอาวุธเคมีจะต้องเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ยังที่สงวนเหล่านั้น

อนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีได้มีบทบัญญัติเกี่ยวมาตรการเพื่อคุ้มครองที่ตั้งซึ่งไม่พึงเปิดเผยและป้องกันการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับในระหว่างการดำเนินกิจกรรมการพิสูจน์ยืนยัน ณ สถานที่ (Measures to protect sensitive installations and prevent disclosure of confidential data in the course of on-site verification activities) โดยรัฐภาคีผู้รับการตรวจสามารถระบุได้ว่าเครื่องมือเอกสาร หรือสถานที่ใดที่ตนเห็นว่าไม่ควรเปิดเผยและไม่เกี่ยวกับเป้าหมายในการตรวจ ซึ่งคณะผู้ตรวจจะต้องดำเนินการตรวจในลักษณะที่ลวงล้ำให้น้อยที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ เพื่อให้ความคุ้มครองที่ตั้งซึ่งไม่พึงเปิดเผยและป้องกันการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับในระหว่างการดำเนินกิจกรรมการพิสูจน์ยืนยัน ณ สถานที่ ดังนั้นข้อมูลที่เป็นความลับของรัฐภาคีจะถูกเปิดเผยเฉพาะเท่าที่จำเป็นต่อ

¹⁶พระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พ.ศ. 2483, มาตรา 3.

¹⁷เรื่องเดียวกัน, มาตรา 4.

¹⁸เรื่องเดียวกัน, มาตรา 6.

¹⁹ภาคผนวกว่าด้วยความลับ, เอ วรรค 4.

การปฏิบัติหน้าที่เท่านั้นตามกลไกการตรวจพิสูจน์ยืนยัน และหากจะมีการเผยแพร่จะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของอนุสัญญาฯ อย่างเคร่งครัด

4.1.6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการตรวจค้น กัก และยึด

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการตรวจค้น กัก และยึดอาวุธเคมี ได้แก่

(1) พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530

กฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้น กัก ยึด หรืออายัดยุทธภัณฑ์ ภาชนะบรรจุ สมุดบัญชีเอกสาร หรือสิ่งอื่นใดที่เกี่ยวกับยุทธภัณฑ์นั้นในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือสิ่งอื่นใดที่อาจเกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อบทบัญญัติได้²⁰ และสิ่งที่ยึดตามมาตรา 30 (3) หากมีสภาพหรือสามารถแปรสภาพและจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินก็ให้ทำลายได้²¹ เมื่อได้ทำการตรวจพิสูจน์เป็นที่แน่นอนว่ามีสภาพหรือแปรสภาพ อันอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน ปลัดกระทรวงกลาโหมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้

ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินหรือความจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน อันเนื่องมาจากสิ่งที่ยึดไว้ตามวรรคหนึ่ง ปลัดกระทรวงกลาโหมมีอำนาจสั่งทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้โดยไม่ต้องมีคำแนะนำของคณะกรรมการ

(2) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปตรวจยังสถานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องับวัตถุอันตรายเพื่อตรวจค้น กัก ยึด หรืออายัดวัตถุอันตราย ภาชนะบรรจุวัตถุอันตราย สมุดบัญชี เอกสารหรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่มีเหตุสงสัยว่ามีการกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้²²

²⁰ พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530, มาตรา 30.

²¹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 33.

²² พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535, มาตรา 54.

เรื่องการตรวจสอบอาวุธเคมีตามอนุสัญญานั้นจะเป็นไปตามภาคผนวกว่าด้วยการ พิสูจน์ยืนยัน ภาค 2 เรื่องกฎทั่วไปของการพิสูจน์ยืนยันส่วนเรื่อง โทษนั้นกำหนดให้ผู้ที่ฝ่าฝืนจะต้อง ระวังโทษทั้งจำและปรับ²³ ซึ่งได้กล่าวถึงแล้วในข้อ 2.3.4

4.1.7 กฎหมายที่เกี่ยวกับการเข้าเมืองของคนต่างด้าว

กฎหมายที่เกี่ยวกับการเข้าเมืองของคนต่างด้าวได้แก่ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมการเข้าเมืองของคนต่างด้าว โดยได้ นิยามเอาไว้หมายถึง บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการควบคุมบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยซึ่งเข้ามาใน ราชอาณาจักร²⁴ เมื่อประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี องค์การห้ามอาวุธเคมีต้องเข้า มาดำเนินการตรวจ ณ สถานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาวุธเคมี จึงต้องมีการให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันแก่ องค์การ เจ้าหน้าที่ขององค์การ ผู้สังเกตการณ์ เอกสาร สถานที่ รวมทั้งสารตัวอย่าง อุปกรณ์ และ เครื่องใช้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินงานและการปฏิบัติงานขององค์การในประเทศ ไทย ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดระเบียบ และข้อปฏิบัติต่างๆ เกี่ยวกับการเข้าเมืองเอาไว้

ข้อสังเกต

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีบทบัญญัติที่ไม่ครอบคลุมถึงการให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันแก่ องค์การ เจ้าหน้าที่ขององค์การ ผู้สังเกตการณ์ เอกสาร สถานที่ รวมทั้งสารตัวอย่าง อุปกรณ์ และเครื่องใช้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติงานขององค์การห้ามอาวุธเคมีใน ประเทศไทย

4.1.8 กฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมอากาศยาน

กฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมอากาศยานได้แก่ พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 ที่มีขึ้นเพื่อควบคุมอากาศยานประเภทต่างๆ รวมถึงกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน โดยได้ให้นิยามคำว่า "อากาศยาน" ว่าหมายถึงความรวมตลอดถึงเครื่องทั้งหลายที่ทรงตัวใน บรรยากาศ โดยปฏิริยาแห่งอากาศ เว้นแต่วัตถุซึ่งระบวยกเว้นไว้ในกฎกระทรวง และคำว่า "อากาศยานต่างประเทศ" หมายความว่า อากาศยานซึ่งจดทะเบียนและมีสัญชาติตามกฎหมายต่างประเทศ²⁵ โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดห้ามมิให้อากาศยานต่างประเทศบินผ่านหรือขึ้นลงในราชอาณาจักร

²³ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 71-74.

²⁴ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522, มาตรา 4.

²⁵ พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497, มาตรา 4.

จักรซึ่งถือว่าเป็นดินแดนของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นในกรณีที่อากาศยานต่างประเทศนั้นมีสิทธิตามอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศ หรือได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากรัฐมนตรีที่สามารถบินผ่านหรือทำการขึ้นหรือลงในราชอาณาจักรได้²⁶ หากผู้ใดฝ่าฝืนก็ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนด²⁷

พระราชบัญญัติฉบับนี้จะเกี่ยวข้องกับการเข้ามาตรวจพิสูจน์ยืนยัน (verification) ในประเทศไทย โดยอนุสัญญามีการกำหนดให้องค์การใช้อากาศยานที่บินแบบไม่ประจำ (non-scheduled aircraft) ในการเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้นรัฐภาคีจะต้องเตรียมการในการจัดหาที่จอด การรักษาความปลอดภัย การบริการต่างๆ และจัดหาเชื้อเพลิงให้แก่อากาศยานของคณะผู้ตรวจ เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายของอนุสัญญาฯ

4.1.9 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับค่าธรรมเนียม

สำหรับกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีได้แก่ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาคที่ 4 ประเภทที่ 10 พระราชบัญญัติฉบับนี้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับของที่ได้รับเอกสิทธิ์ตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ต่อองค์การสหประชาชาติหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญากับนานาประเทศ หรือทางการทูตซึ่งได้ปฏิบัติต่อกัน โดยอัยราชัยไมตรี ซึ่งตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีนั้น คณะผู้ตรวจจะต้องนำเอกสารตัวอย่าง อุปกรณ์ และเครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินงานและการปฏิบัติงานอนุสัญญาเข้ามายังประเทศไทยเมื่อเข้าเป็นภาคีการที่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับของที่ได้รับเอกสิทธิ์โดยปลอดจากศุลกากรนั้นจึงสอดคล้องกับหลักการตามอนุสัญญาฯ

4.2 หน่วยงานภายในของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาวุธเคมี

หน่วยงานภายในของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาวุธเคมีตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี คือ กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงกลาโหม โดยสามารถแบ่งลักษณะของหน่วยงานออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

²⁶ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 28.

²⁷ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 76.

จักรซึ่งถือว่าเป็นดินแดนของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นในกรณีที่อากาศยานต่างประเทศนั้นมีสิทธิตามอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศ หรือได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากรัฐมนตรีก็สามารถบินผ่านหรือทำการขึ้นหรือลงในราชอาณาจักรได้²⁶ หากผู้ใดฝ่าฝืนก็ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนด²⁷

พระราชบัญญัติฉบับนี้จะเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเข้ามาตรวจพิสูจน์ยืนยัน (verification) ในประเทศไทย โดยอนุสัญญามีการกำหนดให้องค์กรใช้อากาศยานที่บินแบบไม่ประจำ (non-scheduled aircraft) ในการเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้นรัฐภาคีจะต้องเตรียมการในการจัดหาที่จอด การรักษาความปลอดภัย การบริการต่างๆ และจัดหาเชื้อเพลิงให้แก่อากาศยานของคณะผู้ตรวจ เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายของอนุสัญญาฯ

4.1.9 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับค่าธรรมเนียม

สำหรับกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีได้แก่ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาคที่ 4 ประเภทที่ 10 พระราชบัญญัติฉบับนี้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับของที่ได้รับเอกสิทธิ์ตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ต่อองค์การสหประชาชาติหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญากับนานาประเทศ หรือทางการทูตซึ่งได้ปฏิบัติต่อกันโดยอัยศาสตร์ไมตรี ซึ่งตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีนั้น คณะผู้ตรวจจะต้องนำเอาสารตัวอย่าง อุปกรณ์ และเครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินงานและการปฏิบัติงานอนุสัญญาเข้ามายังประเทศไทยเมื่อเข้าเป็นภาคีการที่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับของที่ได้รับเอกสิทธิ์โดยปลอดจากศุลกากรนั้นจึงสอดคล้องกับหลักการตามอนุสัญญาฯ

4.2 หน่วยงานภายในของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาวุธเคมี

หน่วยงานภายในของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาวุธเคมีตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี คือ กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงกลาโหม โดยสามารถแบ่งลักษณะของหน่วยงานออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

²⁶ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 28.

²⁷ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 76.

4.2.1 หน่วยงานควบคุมอาวุธเคมีที่เกี่ยวข้องกับเอกชน

ในการควบคุมอาวุธเคมีที่เกี่ยวข้องกับเอกชนนั้น กระทรวงอุตสาหกรรมโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ร่วมกับกระทรวงกลาโหมโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 เป็นผู้มีอำนาจในการควบคุมวัตถุอันตรายที่จะนำไปใช้ในทางด้านอุตสาหกรรมชนิดต่างๆ รวมถึงการออกประกาศรายชื่อวัตถุอันตรายที่จะต้องควบคุม

4.2.2 หน่วยงานควบคุมอาวุธเคมีที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการ

สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการควบคุมอาวุธเคมีในส่วนราชการได้แก่ กระทรวงกลาโหมรับผิดชอบในการควบคุมยุทธภัณฑ์ ซึ่งได้แก่ อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สารเคมี สารชีววะ สารรังสี หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงคราม ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

4.3 การให้ความคุ้มกันแก่องค์การห้ามอาวุธเคมี

อนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีกำหนดให้องค์การห้ามอาวุธเคมี (Organization for the Prohibition of Chemical Weapons) เป็นผู้ดำเนินงานและปฏิบัติการอีกอันเป็นหน้าที่ขององค์การให้ เป็นไปตามอนุสัญญา และกำหนดพันธกรณีให้รัฐภาคีต้องกำหนดมาตรการที่จำเป็นเพื่อให้เอกสิทธิ์ และความคุ้มกันแก่องค์การ เจ้าหน้าที่ขององค์การ ผู้สังเกตการณ์ เอกสาร สถานที่ รวมทั้งสารตัวอย่าง อุปกรณ์และเครื่องใช้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินงานและการปฏิบัติงานของ องค์การในประเทศไทย โดยเอกสิทธิ์และความคุ้มกันขององค์การห้ามอาวุธเคมีตามบทบัญญัติใน อนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี ค.ศ. 1993 แบ่งขอบเขตของการให้ความคุ้มครอบออกเป็น 3 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ตามบทบัญญัติข้อ 8 อี ววรรค 48-49 ของอนุสัญญาฯ กำหนดให้องค์การห้ามอาวุธเคมีอุปโลกเอกสิทธิ์และความคุ้มกัน และมีความสามารถตามกฎหมายเท่าที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ตามอนุสัญญาฯ

ส่วนที่ 2 ตามบทบัญญัติภาค 2 ตอน บี วรรค 11 (เอ) (บี) (ซี) (อี) (เอฟ) วรรค 12 และวรรค 15 ให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางทูต ค.ศ. 1961²⁸

ส่วนที่ 3 ตามบทบัญญัติภาค 2 ตอน บี วรรค 11 (ดี) (จี) และ (เอช) เอกสิทธิ์และความคุ้มกันขององค์การห้ามอาวุธเคมีตามบทบัญญัติในอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี ค.ศ. 1993

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่หนึ่ง

ตามบทบัญญัติข้อ 8 อี วรรค 48-49 ของอนุสัญญา²⁹ กำหนดให้องค์การห้ามอาวุธเคมีอุปโภคเอกสิทธิ์และความคุ้มกัน และมีความสามารถตามกฎหมายเท่าที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ จะเห็นได้ว่า ผู้ที่จะได้รับเอกสิทธิ์และความคุ้มกันและมีความสามารถตามกฎหมายเท่าที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ในอาณาเขตและที่อื่นใดภายใต้เขตอำนาจหรือการควบคุมของรัฐภาคีได้แก่ องค์การ ผู้แทนของรัฐภาคีรวมทั้งผู้แทนสำรองและที่ปรึกษา ผู้แทนที่ได้รับแต่งตั้งในคณะมนตรีบริหารรวมทั้งผู้แทนสำรองและที่ปรึกษา ผู้อำนวยการใหญ่และพนักงานขององค์การ ซึ่งความสามารถตามกฎหมายและเอกสิทธิ์ขององค์การกับรัฐภาคี

ส่วนที่สอง

ตามบทบัญญัติภาค 2 ตอน บี วรรค 11 (เอ) (บี) (ซี) (อี) (เอฟ) วรรค 12 และวรรค 15 เอกสิทธิ์และความคุ้มกันของคณะผู้ตรวจ ตามข้อนี้จะได้รับในระหว่างกิจกรรมการตรวจพิสูจน์ยืนยัน โดยรัฐภาคีจะต้องให้วีซ่าเข้าออกประเทศที่ช่วยให้ผู้ตรวจและผู้ช่วยการตรวจแต่ละคนสามารถเข้าอยู่ในประเทศของรัฐภาคีนั้นได้เพื่อดำเนินการตรวจตามอนุสัญญาฯ นอกจากนี้คณะผู้ตรวจยังได้รับเอกสิทธิ์และความคุ้มกันอีกหลายประการได้แก่³⁰

²⁸ อนุสัญญานี้เปิดให้ลงนามเมื่อวันที่ 18 เมษายน ค.ศ. 1961 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 24 เมษายน ค.ศ. 1964 ภายหลังจากที่มีประเทศต่างๆ ให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติรวม 22 ประเทศ

²⁹ Chemical weapons convention 1993, Article 8 E, para. 48,49.

³⁰ Verification Annex, Part 2 B, para. 11.

- ความละเมิดมิได้ที่ตัวแทนทางทูตได้รับตามข้อ 2 แห่งอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางทูต ค.ศ. 1961
- ความละเมิดมิได้และการคุ้มครองตามที่ให้แก่สถานที่ยกเว้นของตัวแทนทางการทูตตามข้อ 30 วรรค 1 แห่งอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางทูต ค.ศ. 1961
- ความละเมิดมิได้เกี่ยวกับกระดาษเอกสารและหนังสือโต้ตอบทั้งปวงของตัวแทนทางการทูตตามข้อ 30 วรรค 2 แห่งอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางทูต ค.ศ. 1961
- ความคุ้มกันที่ให้แก่ตัวแทนทางการทูตตามข้อ 31 วรรค 1, 2 และ 3 แห่งอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางทูต ค.ศ. 1961
- การยกเว้นจากค่าภาษีที่ให้แก่ตัวแทนทางการทูตตามข้อ 34 แห่งอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางทูต ค.ศ. 1961
- เอกสิทธิ์และความคุ้มกันที่ตัวแทนทางการทูตได้รับขณะเดินทางผ่านดินแดนของรัฐภาคีที่ไม่ถูกตรวจ ตาม ข้อ 40 วรรค 1 แห่งอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางทูต ค.ศ. 1961
- ส่วนผู้สังเกตการณ์จะต้องได้รับเอกสิทธิ์และการยกเว้นจากภาษีศุลกากร

ส่วนที่สาม

ตามบทบัญญัติภาค 2 ตอน บี วรรค 11 (ดี) (จี) และ (เอช) การให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันแก่คณะผู้ตรวจซึ่งจะต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดภายใต้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันที่ได้รับเพื่อวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานเท่านั้น ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้คือ

- ความละเมิดมิได้ในสารตัวอย่างและเครื่องมือที่ได้รับการรับรองที่สมาชิกของคณะผู้ตรวจนำมา และการได้รับการยกเว้นจากภาษีศุลกากรทั้งหลาย
- ของใช้ส่วนตัวของคณะผู้ตรวจจะได้รับการยกเว้นจากภาษีที่ให้แก่ผู้แทนทางการทูตตามข้อ 34 แห่งอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางทูต ค.ศ. 1961
- ความสะดวกสบายในเรื่องการเงินและการแลกเปลี่ยนเงินตรา

จะเห็นได้ว่าเอกสิทธิ์และความคุ้มกันที่องค์การฯ จะได้รับมีหลายประการด้วยกัน โดยองค์การห้ามอาวุธเคมีจะต้องได้รับเอกสิทธิ์และความคุ้มกันต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อการทำหน้าที่เป็นอิสระตามที่ได้มีการทำข้อตกลงระหว่างรัฐภาคีกับองค์การฯ ซึ่งรัฐภาคีจะต้องให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันแก่คณะผู้ตรวจตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี และอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางทูต ค.ศ. 1961 อย่างไรก็ตามเอกสิทธิ์และความคุ้มกันที่คณะผู้ตรวจได้รับมี

ไว้ว่าไม่มีข้อจำกัด คณะผู้ตรวจจะต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาอย่างเคร่งครัดและจะต้องไม่เข้าแทรกแซงกิจการภายในประเทศที่รับการตรวจ โดยอนุสัญญาฯ มีกลไกในกรณีการละเมิดข้อปฏิบัติเรื่องดังกล่าวคือมาตรการในการลดความคุ้มกันแก่ผู้ที่ทำการละเมิด การที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาลบดังกล่าว จึงต้องมีการพิจารณากฎหมายส่วนที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้และเนื่องจากกฎหมายไทยในส่วนที่เกี่ยวกับการให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันแก่องค์การห้ามอาวุธเคมียังไม่มี ดังนั้นจึงได้มีข้อมกราบพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การห้ามอาวุธเคมีเพื่อรองรับเอกสิทธิ์ทางการทูตของเจ้าหน้าที่องค์การตามอนุสัญญาขึ้นมาใหม่ตามที่ได้กล่าวถึงแล้วในหัวข้อ 3.2.2 ข้างต้น

4.4 ปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ

4.4.1 ด้านความมั่นคง

สำหรับประเทศที่ไม่มีอาวุธเคมีเช่นประเทศไทย และเชื่อว่าประเทศเพื่อนบ้านไม่มีอาวุธเคมีเช่นเดียวกันเห็นว่าอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีจะไม่เกิดประโยชน์ต่อความมั่นคงของชาติตนเท่ากับประเทศมหาอำนาจอย่างเช่นสหรัฐอเมริกาและรัสเซีย อย่างไรก็ตามสำหรับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งได้แก่เวียดนาม ในช่วงหลังสงครามเวียดนาม เมื่อเวียดนามสามารถรวมประเทศได้จึงเข้าไปอิทธิพลเหนือลาวและกัมพูชา โดยส่งทหารเข้าไปในประเทศทั้งสองซึ่งได้รับการสนับสนุนทางการทหาร การเมือง และเศรษฐกิจจากอดีตสหภาพโซเวียตและประเทศคอมมิวนิสต์อื่นๆ ชาวเขาเผ่าม้ง (Hmong tribes) ในประเทศลาวภายใต้การนำของนายพลวังเปา ที่เคยรับจ้างสำนักข่าวกรองกลางของสหรัฐ (ซีไอเอ) รบกับทหารลาวฝ่ายคอมมิวนิสต์ ในยุคสงครามเวียดนาม และต่อมาเมื่อแพ้ต่อลาวฝ่ายซ้ายได้อพยพเข้ามาทางตอนเหนือของประเทศไทย และถูกควบคุมไว้ที่กักกันผู้อพยพในปี ค.ศ. 1979 มีรายงานจากชาวม้งในค่ายอพยพว่าพวกคนซึ่งส่วนใหญ่มีถิ่นที่อยู่บริเวณภูเขาเคยถูกทหารลาวและทหารเวียดนามโจมตีด้วย ยาพิษ ที่มีลักษณะเป็นสารที่มีสีเหลืองโปรยจากเครื่องบินหรือเป็นกระสุนแตกกลางอากาศทำให้มีหยดหรือผงสีเหลืองตกใส่ หรือมีผงหยาบๆ สีเหลืองตกใส่ ซึ่งเป็นอันตรายต่อร่างกาย สัตว์เลี้ยงและข้าวในนา ต่อมาเมื่อสื่อมวลชนต่างประเทศทราบเรื่องจึงตั้งข้อสงสัยว่ามีดังกล่าว่า ผ่นเหลือง³¹

สำหรับเหตุการณ์เมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2542 ซึ่งมีการพบถังสารเคมีที่ฝังอยู่ใต้ดินในระดับความลึกประมาณ 1.5 เมตร เนื่องจากรถแบ็กโฮขุดกระทบบจนเกิดการรั่วไหลของสารเคมีในสนามบินบ่อฝ้าย อ. หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ และต่อมาได้พบภาชนะเหล็กฝุ่กร่อนขนาด

³¹ Hugh D Crone, *Banning chemical weapons : The scientific background* (Canada : Cambridge University Press, 1992), pp. 79-80.

200 ลิตร ซึ่งไม่มีสารเคมีหลงเหลืออยู่อีก 1 ถัง และถังบรรจุสารเคมีจำนวน 5 ถัง ขนาดบรรจุ 15 ลิตร มีข้อความและหมายเลขกำกับว่า “Delaware Barrel PAT NO 2842282, Tri-sure, American lange, NY” และต่อมาโฆษกประจำสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทยได้ให้สัมภาษณ์กับสำนักข่าว เอพี เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2542 ว่า กองทัพสหรัฐได้เข้ามาปฏิบัติการทดลองสารเคมีที่ชื่อว่า Agent Orange ในประเทศไทยโดยใช้ชื่อว่า Thailand Defoliation Program หรือโครงการปฏิบัติการใบไม้ร่วงในไทยในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2507 – มิถุนายน พ.ศ. 2508 บริเวณค่ายทหาร อ. ปรานบุรี จ. ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งไม่ไกลจากสนามบินบ่อฝ้าย นอกจากฝนเหลืองแล้ว สหรัฐอเมริกายังได้ทดลองสารเคมีชนิดอื่นๆ ในประเทศไทยด้วยเพื่อเปรียบเทียบกับ Agent Orange ซึ่งได้แก่ สารสีม่วง และ สารสีชมพู เป็นต้น เพื่อนำไปใช้ในสงครามเวียดนาม³²

ปกติประเทศที่เป็นมหาอำนาจทางทหารมักจะไม่ถูกโจมตีด้วยอาวุธเคมี เพราะการโจมตีเป้าหมายที่มีการป้องกันอาวุธเคมีเป็นอย่างดีจะไม่คุ้มค่ากับความเสียหาย เนื่องจากจะสร้างความเสียหายให้กับเป้าหมายเพียงเล็กน้อยเท่านั้นเมื่อเปรียบเทียบกับอาวุธตามแบบ ในขณะที่ประเทศซึ่งเป็นเป้าหมายของการโจมตีด้วยอาวุธเคมีกลับเป็นประเทศเล็กๆ ที่ขาดระบบป้องกัน อย่างไรก็ตาม แม้การโจมตีด้วยอาวุธเคมีอย่างจำกัดก็สามารถสร้างความเสียหายต่อทางทหารได้มาก จะเห็นได้จากสงครามอ่าวเปอร์เซียครั้งที่ 2 กองทัพสัมพันธมิตร เตรียมการป้องกันอาวุธเคมีอย่างเต็มที่ ทั้งการฝึกกำลังพลและการจัดเตรียมยุทธโศปกรณ์ป้องกัน ทำให้อิรักไม่กล้าใช้อาวุธเคมีเหมือนกับที่เคยใช้กับอิหร่านและชนกลุ่มน้อยชาวเคิร์ดในชาวสงครามอ่าวเปอร์เซียครั้งที่ 1

ประเทศคู่กรณีอาจไม่จำเป็นต้องใช้อาวุธเคมีในการโจมตี เพียงแต่แสดงให้เห็นว่ามีอาวุธเคมีอยู่ก็อาจได้ผลในทางข่มขวัญ ทหารที่ไม่มีอุปกรณ์ป้องกันเมื่อรู้ว่าอาจถูกโจมตีด้วยอาวุธเคมีก็อาจจะล่าถอยหรือหนีทัพไป สำหรับรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีที่ถูกรัฐนอกภาคีข่มขู่ว่าจะใช้อาวุธเคมีนั้น รัฐภาคีอื่นๆ จะให้การสนับสนุนทางการเมืองอย่างแข็งขันและในขณะเดียวกันก็จะใช้การกดดันทางการเมืองเข้าช่วย โดยรัฐภาคีมีสิทธิร้องขอความช่วยเหลือและการป้องกันภัยคุกคามด้วยอาวุธเคมีตั้งสถานการณ์ต่อไปนี้³³

1.) ได้มีการใช้อาวุธเคมีต่อตน

³² เกือเมธา ฤกษ์พรพิพัฒน์, ฝนเหลือง, วารสารโลกสีเขียว ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-มิถุนายน, 2542), หน้า 16.

³³ Chemical weapons convention 1993, Article 10, para. 8.

- 2.) ได้มีการใช้สารควบคุมการจลาจลเป็นวิธีหนึ่งในการทำสงครามต่อตน หรือ
- 3.) คนถูกข่มขู่จากการกระทำหรือกิจกรรมของรัฐใดที่ห้ามรัฐภาคีไว้ตามข้อ 1

เมื่อได้รับการร้องขอความช่วยเหลือความช่วยเหลือและการป้องกันจากการใช้หรือการคุกคามว่าจะใช้อาวุธเคมี องค์การห้ามอาวุธเคมี และรัฐภาคีจะให้ความช่วยเหลือแก่รัฐที่ร้องขอ ดังนี้

- 1.) ให้เงินอุดหนุนสมทบกองทุนช่วยเหลือโดยสมัครใจกองทุนนี้จะดำเนินการโดยสำนักเลขาธิการภายใต้การกำกับดูแลของคณะมนตรีบริหาร
- 2.) ให้เครื่องป้องกันอันตรายจากอาวุธเคมี เช่น หน้ากากป้องกัน เครื่องแต่งกายป้องกัน เครื่องตรวจสอบสารเคมี เครื่องสัญญาณแจ้งภัยสารเคมีอัตโนมัติ เครื่องทำลายล้างพิษ สารทำลายล้างพิษ ยาป้องกัน ยาแก้พิษ เป็นต้น

ในสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น มีการโจมตีด้วยอาวุธเคมีจริง องค์การห้ามอาวุธเคมีจะให้ความช่วยเหลือทันทีให้กองทุนช่วยเหลือที่มีอยู่ด้วยการส่งอุปกรณ์ป้องกันจากคลังขององค์การฯ ซึ่งได้แก่ หน้ากากป้องกัน เครื่องแต่งกายป้องกัน เครื่องตรวจสอบสารเคมี เครื่องทำลายล้างพิษ สารทำลายล้างพิษ ยาป้องกัน ยาแก้พิษ เป็นต้น ทั้งนี้ องค์การฯ มีระบบฐานข้อมูลซึ่งรวบรวมข้อมูลความช่วยเหลือทุกชนิด เช่น ประเภท จำนวน การขนส่งพิเศษ เป็นต้น การใช้ระบบฐานข้อมูลจะช่วยให้สำนักงานเลขาธิการทางเทคนิคสามารถกำหนดความช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม นอกจากนี้ในกรณีที่รัฐภาคีได้รับความเสียหายจากอาวุธเคมีอย่างมากรัฐภาคีอาจใช้ข้อมูลในระบบฐานข้อมูลในการติดต่อขอความช่วยเหลือฉุกเฉินในระหว่างรัฐภาคีด้วยกันได้

4.4.2 ด้านอุตสาหกรรม

ผลกระทบของอนุสัญญาฯ ทางด้านอุตสาหกรรม ซึ่งจะนำไปสู่ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจอย่างสูงสำหรับประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคี เนื่องจากจะถูกจำกัดการค้าสารเคมีในอนาคต และรัฐที่ไม่ได้เป็นสมาชิกซึ่งมีโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ เช่น การผลิตสินค้าจากวัตถุดิบธรรมชาติ การปรับปรุงคุณภาพอาหาร การกลั่นน้ำมันปรีโตรเลียม การผลิตยาฆ่าแมลงและยาปราบวัชพืชเพื่อใช้ทางการเกษตร เป็นต้น จะจัดหาสารเคมีรวมถึงเทคโนโลยีต่างๆ ที่นำมาใช้กับโครงการดังกล่าวข้างต้นได้ยาก

อนุสัญญาได้กำหนดข้อจำกัดทางการค้าสารเคมีเฉพาะรัฐที่ไม่ได้เป็นภาคี ได้แก่ สารเคมีทั้ง 3 รายการ ซึ่งมีข้อจำกัดที่แตกต่างกันออกไปดังนี้¹⁴

สารเคมีรายการที่ 1 (Schedules of chemicals 1) ประกอบด้วยสารเคมีซึ่งส่วนใหญ่ใช้กับกิจกรรมที่ห้ามไว้ภายใต้อนุสัญญานี้ได้แก่ สารเคมีพิษ เช่น สารซัลเฟอร์มัสตาร์ด (Sulfur mustards) สารไนโตรเจนมัสตาร์ด (Nitrogen mustards) สารประสาท (Nerve agents) เช่น ซาริน โซมาน ทาบัน และวีเอ็กซ์ และสารที่ใช้ผลิตสารเคมีพิษบางชนิด โดยสารเคมีในรายการที่ 1 สามารถส่งไปยังรัฐภาคีอื่นเฉพาะในกรณีที่จะนำไปใช้ในงานวิจัย ทางทหาร แพทย์ เกษตรกรรม เภสัชกรรม หรือเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันอาวุธเคมีเท่านั้น โดยห้ามส่งไปยังรัฐที่ไม่ได้เป็นภาคีโดยเด็ดขาด

สารเคมีรายการนี้อาจดูเหมือนไม่มีความจำเป็นในการใช้งานในกิจกรรมทางสันติมากนัก แต่สารเคมีเหล่านี้ก็ยังมีค่าจำเป็นในงานบางอย่างเช่น แซกซิทอกซิน (Saxitoxin) และไรซิน (Ricin) เป็นสิ่งจำเป็นในงานวิจัยทางชีวเคมี เภสัชกรรม และพิษวิทยา มีการใช้แซกซิทอกซินในการศึกษาระดับสูงเกี่ยวกับระบบส่งสัญญาณของเส้นประสาท ส่วน HN2 ซึ่งเป็นสารไนโตรเจนมัสตาร์ดชนิดหนึ่งก็มีความสำคัญทางการแพทย์โดยใช้รักษาโรคมะเร็งบางชนิด นอกจากนี้ในการทดสอบและการฝึกใช้อุปกรณ์ป้องกันก็จำเป็นต้องใช้สารเคมีในรายการที่ 1 เช่น ในการพิสูจน์ว่าเครื่องตรวจสารเคมีจะตรวจสารประสาทได้จริงหรือไม่ก็จะต้องทดสอบเครื่องมือเหล่านั้นกับสารประสาทจริงๆ เช่นเดียวกับการทดสอบเพื่อยืนยันว่าหน้ากากและเครื่องแต่งกายป้องกันสามารถป้องกันสารเคมีพิษได้ก็จะต้องใช้สารเคมีรายการที่ 1 มาทดสอบจริงๆ เท่านั้น

สารเคมีรายการที่ 2 (Schedules of chemicals 2) เมื่ออนุสัญญามีผลใช้บังคับไปแล้ว 3 ปี กล่าวคือ ตั้งแต่วันที่ 29 เมษายน ค.ศ.1999 เป็นต้นไป อนุสัญญาฯ กำหนดให้เฉพาะรัฐภาคีเท่านั้นที่จะได้รับอนุญาตให้โยกย้ายสารเคมีรายการที่ 2 ไปยังรัฐภาคีอื่น สำหรับสารเคมีในรายการที่ 2 ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีคือ ไธโอไดโกลิคอล (Thiodiglycol) มีการใช้อย่างกว้างขวางในอุตสาหกรรม เช่น เป็นตัวนำพาสีในอุตสาหกรรมพิมพ์ผ้า การผลิตพลาสติก สารเติมแต่งคุณภาพน้ำมันหล่อลื่น การสังเคราะห์สารอินทรีย์ต่างๆ และใช้เป็นตัวทำละลายในหมึกปากกาลูกลื่น อาร์เซนิก ไตรคลอไรด์ (Arsenic trichloride) ก็ใช้ในอุตสาหกรรมหลายประเภท เช่น ใช้เป็นสารตั้งต้นในการ

¹⁴ ข้อมูลจากศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี กรมโรงงานอุตสาหกรรม

สังเคราะห์สารอินทรีย์ การผลิตยาและยาฆ่าแมลง และใช้ในอุตสาหกรรมเซรามิก นอกจากนี้เมทิลฟอสโฟนิล ไดคลอไรด์ (Methylphosphonyl dichloride) เป็นสารตั้งต้นที่ใช้ในการผลิตสินค้าหลายชนิด เช่น ไกลโฟเสท (Glyphosate) ซึ่งใช้กำจัดผักตบชวา ไกลโฟซีน (Glyphosine) ที่ใช้เป็นตัวเร่งให้อ้อยแก่เร็วขึ้น และไดเมทิล เอสเตอร์ (Dimethyl ester) ที่ใช้ในการผลิตสารหน่วงไฟสำหรับสิ่งทอ เป็นต้น

สารเคมีรายการที่ 3 (Schedules of chemicals 3) การโยกย้ายสารเคมีในรายการนี้ไปยังรัฐที่ไม่ได้เป็นภาคี จะต้องมีการแสดงหลักฐานของผู้ใช้ และภายหลังจากที่อนุสัญญานี้มีผลใช้บังคับ 5 ปี กล่าวคือตั้งแต่วันที่ 19 เมษายน ค.ศ. 2002 เป็นต้นไป จะมีการพิจารณาถึงการดำเนินการเกี่ยวกับสารเคมีรายการนี้ ตัวอย่างสารเคมีที่เป็นที่รู้จัก ได้แก่ ฟอสฟอรัส ออกซีคลอไรด์ (Phosphorus oxychloride) ซึ่งใช้ในการสังเคราะห์สารอินทรีย์, สารเพิ่มคุณสมบัติพลาสติก, สารเติมแต่งน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันไฮดรอลิก, ใช้ผลิตยาฆ่าแมลง, ใช้ในอุตสาหกรรมเคมีคอนกรีตและสารหน่วงการติดไฟ และไตรเอทานอลามีน (Triethanolamine) เป็นสารเคมีอีกชนิดหนึ่งที่มีคุณสมบัติในการทำให้ผิวหน้าของวัสดุเป็นเงาจึงใช้เติมลงไปไนจีฟี่งและน้ำมันชักเงา ใช้ในการผลิตเครื่องสำอาง, สารป้องกันสนิม หรือผลิตผงซักฟอก เป็นต้น

การเข้าเป็นภาคีก็จะทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่มีความสำคัญทางอุตสาหกรรม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ โดยองค์การห้ามอาวุธเคมีจะเป็นตัวกลางที่สำคัญในการแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ด้านอุตสาหกรรมเคมีและในสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง

4.4.3 ด้านการต่างประเทศ

การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีเป็นการแสดงให้ประชาคมโลกเห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ใฝ่สันติ มีความรับผิดชอบตามภาระหน้าที่ในการสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติด้วยดี ทำให้ได้รับเกียรติภูมิและการยอมรับจากนานาอารยประเทศ สามารถร่วมแสดงบทบาทที่ชัดเจนกับองค์การห้ามอาวุธเคมีในเวทีการประชุมระหว่างประเทศในการลด การควบคุม และการไม่แพร่ขยายอาวุธเคมี และยังมีสิทธิเป็นสมาชิกขององค์การห้ามอาวุธเคมีซึ่งจะมีสิทธิในการเข้าร่วมพิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติตามข้อผูกพันของอนุสัญญา ซึ่งหากการดำเนินการใดจะมีผลกระทบต่อผลประโยชน์และความมั่นคงของตนก็สามารถคัดค้านได้ นอกจากนี้ยังมีสิทธิได้รับเลือกเป็นสมาชิกของคณะมนตรีบริหาร (Executive Council) และสามารถเสนอรายชื่อคนชาติตนเองเข้าทำงานในสำนักงานเลขาธิการฝ่ายวิชาการ (Technical Secretariate) สำหรับประเทศที่ไม่เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญานับนี้ก็จะถูกมองใน

แง่ลบว่าประสงคจะมีอาวุธเคมีไว้ในครอบครองหรือสนับสนุนการแพร่ขยายอาวุธนี้ เช่น อิรัก เกาหลีเหนือ ซีเรีย เลบานอน เป็นต้น และอาจไม่ได้รับความร่วมมือทางด้านการทหาร อุตสาหกรรม เศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจนอาจถูกกีดกันทางการค้าขายสารเคมีจากนานาประเทศ

กล่าวโดยสรุป เมื่อประเทศไทยเข้าเป็นภาคีแล้วจะต้องมีการพิจารณาถึงผลกระทบต่างๆ ที่ตามมาจากการเข้าเป็นภาคีซึ่งส่วนใหญ่ก็มักเป็นด้านกฎหมาย เพราะเมื่อดำเนินการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ต้องพิจารณากฎหมายทั้งหมดที่มีอยู่ เมื่อพิจารณาแล้วปรากฏว่ากฎหมายไทยใน ส่วนที่เกี่ยวข้องและสามารถรองรับพันธกรณีตามอนุสัญญาฯ ได้ในบางส่วนซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการผลิต, การนำเข้า-ส่งออก, การครอบครอง, การรักษาข้อมูลที่เป็นความลับ, การตรวจ, การเข้าเมืองของคนต่างด้าว, การควบคุมอากาศยาน และการเก็บค่าธรรมเนียม ได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530, พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535, พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535, พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ภาคที่ 4 ประเภทที่ 10, พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497, พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522, พระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พ.ศ. 2483, พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออก ไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2495 และพระราช กฤษฎีกาควบคุมการส่งออก ไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2535 โดยต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อลงโทษทางอาญากับผู้ที่ทำละเมิด มีการกำหนด ให้ผู้สนับสนุน และผู้ใช้จะต้องรับผิดชอบเท่ากับตัวการ รวมถึงการขยายขอบเขตในการบังคับใช้ กฎหมายให้ครอบคลุมถึงการกระทำที่ต้องห้ามตามอนุสัญญาของบุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติของรัฐ ภาคีซึ่งกระทำนอกอาณาเขตของรัฐภาคีด้วย และในที่สุดได้มี พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 นอกจากนี้ ประเทศไทยได้ดำเนินการและมีการออกกฎหมายใหม่ในการให้ เอกสิทธิ์และความคุ้มกันแก่องค์การห้ามอาวุธเคมี ซึ่งรัฐภาคีจะต้องให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันแก่ คณะผู้ตรวจตามทีระบุไว้ในอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี และอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ ทางทูต ค.ศ. 1961 ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวคือ พระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การ ห้ามอาวุธเคมี พ.ศ. 2545 ส่วนผลกระทบด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านความมั่นคง, ด้านอุตสาหกรรม และ ด้านการต่างประเทศ โดยผลกระทบส่วนใหญ่น่าจะเป็นทางด้านอุตสาหกรรม ซึ่งจะนำไปสู่ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจอย่างสูงหากมีโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ และไม่ได้เป็น ภาคีอนุสัญญาฯ เนื่องจากจะถูกจำกัดการค้าสารเคมีในอนาคต อย่างไรก็ตามเมื่อประเทศไทยเข้าเป็น ภาคีอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีแล้ว ย่อมต้องปฏิบัติตามพันธกรณีต่างๆ ที่กำหนดอย่างเคร่งครัด และ ให้ความร่วมมือกับบรรดารัฐภาคีด้วยกันเพื่อที่จะทำให้หลักการห้ามอาวุธเคมีมีการบังคับใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และขจัดโอกาสในการใช้อาวุธเคมีต่อไปในอนาคต